

„РОДОЛЮБЕЦ“ - ВЕСТНИКЪТ НА ПОБОРНИК-ОПЪЛЧЕНСКОТО ДРУЖЕСТВО В БАТАК ПРЕЗ 1906 Г.

Екатерина Пейчинова

Каква е историята на вестник „Родолубец“ (Батак, 1906-1919)? Каква е ролята на Баташкото поборник-опълченско дружество и издавания от него вестник в утвърждаването на Батак като паметно място? На тези въпроси ще потърсим отговор с настоящото съобщение.

В края на XIX век в България се заражда обществено движение за опазване на българските светини от революционното ни минало и Руско-турската освободителна война. Вторият конгрес на Поборник-опълченските дружества, проведен през 1892 г. взема решение за създаването на столичен комитет, който да се грижи за събирането на средства за „постройката на един великолепен паметник на братята освободители и дом на българските ветерани - поборници и опълченци“¹. Тази идея не се реализира веднага. Едва през 1899 г. по инициатива на Стоян Заимов е учреден Комитет „Цар Освободител Александър II“, който създава над 500 свои клона из цялата страна². Клонът в Батак е наречен Комитет „4-ти май“³. Идеята е с основаването на музей на Българското възраждане и освобождение на българския народ, с уреждането на къщи музеи на видните български възрожденци, с въздигането на паметници на загиналите за освобождението на отечеството, българският народ на дело да изрази дълбоката си признателност към всички дейци, участвали в борбата за църковна независимост, за духовна и политическа свобода. Стоян Заимов споделя, че тази идея се заражда в него под силното въздействие на Историческата църква в Батак през 1900 г.⁴ В края на 1901 г. комитетът разпространява специално възвание: „Освен паметника на Царя-Освободителя българският народ е длъжен да въздигне в чест на загиналите си борци музей на българското възраждане и освобождение. Народ, който не помни и не цени своите неустрашими борци, бива забравен и от Бога и от света.“⁵

В началото на 1906 г. живите поборници и опълченци в Батак, по примера на „поборнико-опълченските дружества из цяла България“, учредяват Баташкото поборник-опълченско дружество (БПОД). В писмо от 10 март 1906 г. председателят Ангел Трендафилов Керелов информира баташкия кмет, че повереното му дружество е създадено по смисъла на „всеобщия устав на поборник-опълченските дружества в България, изработен под председателствуването на Негово Царско Висо-